

Hizb-ut Tahrir / Sudan Vilayeti Resmi Sözcüsünün “Entebbe Anlaşması, Rönesans Barajı ve Yöneticilerin Ümmetin Hayati Çıkarlarını Peşkeş Çekmesi” Başlıklı Basın Toplantısında Yaptığı Konuşma

Alemlerin Rabbi olan Allah’a hamd olsun; âlemlere rahmet olarak gönderilen, muttakilerin önderi, efendimiz ve sevgilimiz Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem’e salât ve selam olsun. Bundan sonra

es Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

Su ve baraj anlaşmalarından bahsetmek oldukça önemli ve kritik bir meseledir. Çünkü su, hayati bir meseledir, insanların yaşamı, hatta bütün yaşam susuz olamaz. Allah Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyuruyor:

“Ayrıca her canlıyı da sudan yarattık.” [Enbiya 30]

Nil Nehri’nin çeşitli kollarından akan suları düzenlemek için imzalanan bir dizi anlaşma, Nil Havzası ülkeleri arasında uzun yıllar boyunca istikrar yaratmıştır. Ancak Mayıs 2010’da Uganda’nın Entebbe şehrinde imzalanan Entebbe Anlaşması gibi yeni anlaşmalar, bu anlaşmaları iptal etmişlerdir. Etiyopya, Uganda, Ruanda, Tanzanya ve Burundi gibi ülkeler, Nil Nehri’nin kaynaklarını kullanma konusunda Nil Havzası olarak adlandırılan yeni bir anlaşma imzaladılar. Ancak Mısır ve Sudan bu anlaşmaya karşı çıksalar da, anlaşmayı geçersiz kılmak için önemli bir adım atmadılar.

Entebbe Anlaşması’nın en tehlikeli maddeleri şunlardır:

1- Nil Havzası sularının adil kullanımı. Bu maddenin amacı, Mısır ve Sudan’ın tarihi kotalarını, yani Mısır için 55,5 milyar metreküp ve Sudan için 18,5 milyar metreküp kotalarını sona erdirmektir. Çünkü “Adil kullanım” ifadesi muğlak ve belirsizdir; peki kararların daha önce olduğu gibi oybirliğiyle değil, çoğunlukla alındığı bir ortamda bu adaletin ölçüsünü kim belirleyecek?

2- Anlaşma, en az 6 ülkenin parlamentolarında onaylanmasının ardından bir komisyon kurulmasını öngörüyor. Bu komisyonun kalıcı merkezi Uganda olacak. Şu ana kadar Etiyopya ve Ruanda 2013’te, Tanzanya 2015’te, Uganda 2019’da ve Burundi 2023’te anlaşmayı onaylamışken Kenya henüz anlaşmayı onaylamamıştır.

Güney Sudan, 15 Temmuz 2024’te anlaşmayı onayladı ve bu onay ile Nil Havzası Komisyonu’nun kurulması için gerekli yasal çoğunluk sağlanmış oldu. Güney Sudan’ın onayını sunmasından 60 gün sonra komisyon kurulacaktır.

Mısır ve Sudan, daha önce de belirttiğimiz gibi, konuyu ciddiyetle ele almadıklarından, anlaşmanın yürürlüğe girmesinden yalnızca bir gün önce ortak bir bildiri yayımladılar. 12 Ekim 2024 Cumartesi günü yaptıkları açıklamada, Nil Havzası Çerçeve Anlaşması’nın sadece anlaşmaya katılmamış olmalarından değil, aynı zamanda uluslararası hukuk ilkelerine—teamül ve sözleşme hukukuna—aykırı olması nedeniyle kendileri için bağlayıcı olmadığını belirttiler. Mısır ve Sudan’ın pek bir etkisi olmayan bu bildirgesinin ertesi günü, 13 Ekim 2024 Pazar günü, Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed, X platformunda yaptığı paylaşımda Nil Havzası Ülkeleri Çerçeve Anlaşması’nın yürürlüğe girmesini tarihi bir an olarak değerlendirdi.

Entebbe Anlaşması’na gelince, bu anlaşmada Mısır ve Sudan’ın su haklarına karşı bir komplo kurulduğu açıkça görülmektedir. Ayrıca Mısır ve Sudan yöneticilerinin bu haklardan ne denli taviz verdikleri ve komplolar karşısında ne kadar zayıf bir duruş sergiledikleri de ortadadır.

Mısır ve Sudan'ın Nil suları üzerindeki haklarını koruyan önceki anlaşmaları geçersiz kılan yeni anlaşmalardan biri de, Mısır, Sudan ve Etiyopya liderlerinin 23 Ekim 2015 tarihinde Sudan'ın başkenti Hartum'da imzaladıkları İlkeler Bildirgesi Anlaşması'dır. Bu anlaşma, 2010 tarihli Entebbe Anlaşması'ndan çok daha kötüdür; çünkü baraj Etiyopya topraklarında yer aldığından Etiyopya'ya baraj inşa etme ve suyu tutma hakkı tanımaktadır. Egemenlik eşit olmalıdır; Sudan'ın da Mısır ve Etiyopya gibi egemenlik hakları vardır.

Bu ihanet niteliğindeki anlaşma ile tüm önceki anlaşmalar iptal edildi ve Etiyopya'ya Mavi Nil üzerinde istediği kadar baraj inşa etme hakkı tanındı. Bu durum, Mısır ve Sudan yöneticilerinin ümmetin su güvenliği haklarını peşkeş çekmesi anlamına gelir. Şu an sorulması gereken soru şudur: Entebbe Anlaşması'nı imzalayan bu ülkeler kendi iradeleri ve su gereksinimlerine göre mi hareket ediyorlar, yoksa bu konuda karmaşa yaratmak isteyen bir dış müdahale mi söz konusudur?

Amerika, Nil Havzası suları meselesine erken müdahale etti; ABD Arazi Islah Bürosu'ndan uzmanlar, Etiyopya ile koordinasyon içerisinde Beni Şangul bölgesinde ve Etiyopya genelinde su projeleri üzerinde geniş çaplı araştırmalar gerçekleştirdiler. Dört baraj da dahil olmak üzere 33 proje için çalışmalar hazırlandı. Yürütülen bu çalışmalar, Mısır'da Asvan Barajı'nın inşası fikriyle aynı zamana denk geldi ve 1964 yılında tamamlandı, ancak Etiyopya o dönemde bu projeleri hayata geçiremedi.

Etiyopya Nil'i kontrol etme planları yaparken, Yahudi varlığı da boru hatlarıyla Nil suyundan bir payı alma projeleri gündeme geldi. Fakat Mısır kamuoyu buna kesin olarak karşı çıktı. Eski Mısır Cumhurbaşkanı Sedat, bu konuda kamuoyunun desteğini almak için yoğun çaba gösterdi. Şark El-Avsat gazetesinin 8 Ağustos 2009 tarihli 11211. sayısında Anis Mansur'un kaleme aldığı yazıda bu konuya yer verildi. Yazar yazısında, "Cumhurbaşkanı Sedat, benden nabız yoklamak için bir haber yapmamı istedi; Haberin içeriği, "Cumhurbaşkanı Sedat'ın, Nil sularının bir gün Kudüs'e ulaşacağı, Müslümanların bu suyla abdest alıp Mescid-i Aksa'da namaz kılacakları günün hayalini kurduğu" ile ilgiliydi.

Lübnan gazetesi El-Mustakbel'in 20 Ekim 2010 tarihli sayısında yer alan bir makalede, "İsrail'in, Tanzanya ve Ruanda'da Nil sularını depolamak için beş baraj inşasını finanse ettiği, bu adımın, "İsrail" Dışişleri Bakanı Avigdor Lieberman'ın Nil Havzası ülkelerine yaptığı son ziyaretin ardından geldiği ifadelerine yer verilmiştir. Amerikalı siyasi analist ve "Servet Kaynakları Savaşları" kitabının yazarı Michael Kilo, Yahudilerin Nil Havzası sularını kontrol etme planını ifşa ederek şöyle demiştir: "İsrail", Nil sularının dağıtımını düzenleyen uluslararası anlaşmaların iptali için Nil Havzası ülkeleriyle birlikte önemli bir rol oynamıştır. Gizlenenler ise çok daya büyüktür. Bu durum, Havza ülkeleri olarak adlandırılan devletlerin, Nil Havzası konusunda Mısır ve Sudan'a baskı yapmak için kullanılan birer araç olduklarını doğrulamaktadır.

Önemli bir bilgi de şudur ki, Mısır ve Sudan'a karşı komplo kuran bu ülkelerin aslında suya ihtiyaçları yoktur. Zira bu ülkeler, bol yağış alan tropikal bölgede yer almaktadırlar. Su uzmanları, havza ülkelerinin yıllık su miktarının 1000 milyar metreküpten fazla olduğunu tahmin ediyorlar. Oysa Sudan ve Mısır'ın aldığı yıllık su miktarı ise 75 milyar metreküp civarındadır.

Değerli kardeşlerim, su hayati bir meseledir ve insanların onsuz yaşaması mümkün değildir. Su, ikamesi olmayan temel ihtiyaçlardan biridir. Mısır ve Sudan yönetimlerinin sergilediği bu utanç verici tavır, bu ülkeleri, özellikle de Etiyopya'yı cesaretlendirmiştir. Mısır Dışişleri Bakanı, Ekim 2024'te El Arabiya Net'te yayımlanan son açıklamasında, Etiyopya ile 13 yıl boyunca yapılan müzakerelerin sonuçsuz kaldığını doğruladı. Bu açıklama, bu kukla rejimlerin ne kadar zayıf ve güçsüz olduğunu gözler önüne sermektedir. Bakanın bahsettiği sonuçsuz müzakereler aslında felaket niteliğindeki Nahda Barajı'nın inşasıyla sonuçlanmıştır. Şu anda 60 milyar metreküp su depolayan bu baraj, Mısır ve Sudan rejimlerinin sadece boş açıklamalar yapabildiği bir saatli bomba ve çözülmez bir sorun haline gelmiştir.

Mısır ve Sudan liderlerinin Nahda Barajı'nın inşasına izin vermiş olmaları, ümmetin çıkarlarını peşkeş çekmek anlamına gelir ve aşağıdaki nedenlerden ötürü şer'i hükme aykırıdır:

1- Bu, insanları sudan mahrum bırakmak anlamına gelir ki bu haramdır. Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* şöyle buyurdu:

ثَلَاثٌ لَا يُمْتَنَعْنَ: الْمَاءُ، وَالْكَلْبُ، وَالنَّارُ **“Üç şey (kullanım hakkı itibariyle ortak olup) engellenemez: Su, ot ve ateş.”** [Sünen-i İbn Mâce] Yine Rasûl *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* şöyle buyurdu:

النَّاسُ شُرَكَاءُ فِي ثَلَاثٍ: فِي الْمَاءِ، وَالْكَلْبِ، وَالنَّارِ **“İnsanlar üç şeyde ortaktırlar: Su, mera ve ateş.”** Nil suları ne ABD yönetiminin ne de Yahudi varlığının veya Etiyopya'nın sahip olduğu bir mülk olup insanlardan esirgeyecekleri bir şey değildir; Ayrıca, Mısır ve Sudan hükümetlerinin de ödün verebileceği bir mülk değildir, kamunun ortak malıdır ve insanların erişimi engellenemez.

2- Bu, kâfirlerin üzerimizde daha da fazla hakimiyet kurmasına yol açar ve mevcut baskılarını daha da arttırmalarına imkân tanır; bu ise, haramdır ve engellenmelidir. Allah *Subhânehu ve Teâlâ* şöyle buyurdu:

وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا **“Allah, müminlerin aleyhine kâfirlere hiçbir yol vermeyecektir.”** [Nisa 141] Bu barajın, bölge halklarını daha da boyun eğmeye zorlamak, onları çatışma ve savaşa sürüklemek ve bu çatışmayı sömürgeci kâfirin yönetmesi için inşa edildiği tartışmasızdır. Öte yandan Yahudi devletçiğine Nil'den su sağlama imkânı tanımaktadır! Bu, ümmet üzerinde daha fazla yol bulunması anlamına gelir ki bu, şer'an haramdır.

3- Bunda o kadar çok zarar var ki, saymakla bitmez. Bu zararların pek çoğu dile getirilmiştir. Zarar vermek haramdır ve ortadan kaldırılmalıdır. Rasûlullah *SallAllahu Aleyhi ve Sellem* şöyle buyurdu:

لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ **“Zarar vermek ve zararla mukabele etmek yoktur.”**

Sudan ve Mısır, Raşidi Hilafet Devleti'nin bir parçası olsaydı, sömürgeci ülkelerin güdümündeki ülkeler, İslam'a ve Müslümanlara zarar vermek amacıyla Hilafetin hayati çıkarlarını tehdit etme cesareti gösteremezlerdi. Hilafet Devleti, ideolojik bir devlettir, uluslararası sahnede liderlik merkezine oturmak için çalışacaktır. Bu yüzden Raşidi Hilafetin hayati çıkarlarının listesi kısalmaz, aksine uzar ve hiçbir ülke bu çıkarları tehdit etmeye cesaret edemeyecektir.

Hilafetin tarihi, izzetini ve Müslümanların çıkarlarını nasıl koruduğunu gösteren derslerle doludur. Güçlü siyasi hamleleri, gururlu diplomat ve müzakerecileri, özgüvenleri ve gerektiğinde askeri güç kullanımı ile bilinir. Allah yolunda ölümü arzulayan milyonlarca yiğit ve askeri var. Hilafet Devleti izzet ve onur devletidir; her Müslüman, Allah'a itaatle huzur içinde yaşamak için Hilafetin kurulması yolunda çalışanlarla birlikte çalışmalıdır ki göktekiler ve yerdekiler ondan razı olsunlar.

ve's Selamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berakâtuh

İbrâhîm Usmân [Ebu Halîl]

حزب التحرير

Hizb-ut Tahrir

Sudan Vilayeti Resmi Sözcüsü

21 October Street, Imarat al-Vaqf, Ground Floor, East Khartum /Sudan

Tel: +(249) 0912240143 - 0912377707 | E-Mail: spokman_sd@dbzmail.com

www.hizb-ut-tahrir.org | www.hizb-ut-tahrir.info | www.turkiyevilayeti.com